

Пропозиції

щодо удосконалення фінансового забезпечення сфери науки і освіти¹

1. Важливим питаннями вдосконалення фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні є:

- внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо можливостей бюджетних установ отримувати дивіденди від діяльності наукових парків, господарських товариств, створених для використання об'єктів права інтелектуальної власності, права на які належать установам (п. 157.3 Ст. 157 Податкового кодексу України);

- зняття обмежень щодо використання коштів науковими установами та вищими навчальними закладами, які вони отримують від виконання спільних науково-дослідних робіт з підприємствами та у вигляді грантів, одержаних від міжнародних та іноземних організацій.

Для цього необхідно здійснити наступне:

- внести зміни до нормативно-правових актів, що регламентують діяльність органів Державної казначейської служби України відносно встановлення заборони затримки використання вказаних коштів;

- встановити на рівні рішення Кабінету Міністрів України строк перерахування зазначених коштів в один день з дня реєстрації фінансових зобов'язань бюджетних установ;

- внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо введення адміністративної відповідальності працівників органів Державної казначейської служби України у разі порушення строків перерахування коштів бюджетних установ;

¹ Пропозиції розроблені на основі матеріалів, наданих для підготовки Національної доповіді «Інноваційна Україна-2020» групою фахівців на чолі з Ю.М Капицею.

- внести зміни до підпункту 1 пункту 11 постанови Кабінету Міністрів України від 1 березня 2014 року N65, передбачивши зняття обмежень щодо використання науковими установами та вищими навчальними закладами коштів спеціального фонду державного бюджету, отриманих від підприємств та організацій та у вигляді гранті;

2. Актуальним питанням є винайдення та запровадження ефективної моделі діяльності інституцій, що здійснюють проведення конкурсів та фінансування науково-технічних програм, інноваційних проектів, проектів трансферу технологій, проведення дослідно-конструкторських робіт за рахунок коштів державного бюджету.

На нашу думку принципові питання конкурсного відбору проектів та проведення експертизи для проектів державних фондів, а також державних науково-технічних програм мають включати :

- оцінку рівня кваліфікації виконавців; досвіду виконання колективом виконавців подібних досліджень в останні 5 років;

- оцінку наявності необхідної матеріально-технічної бази;

- оцінку наявності у колективі виконавців фахівців з науковим ступенем та вченим званням у відповідній галузі науки (питома вага зазначених критеріїв при оцінці представлених на конкурс науково-технічних проектів не може бути нижчою 70%);

- формування та затвердження замовником експертних рад, що складаються з провідних фахівців наукових установ національних академій наук, галузевих наукових організацій, вищих учбових закладів, органів державної влади, підприємств та організацій. До участі в експертних радах уповноважений орган може запрошувати провідних закордонних фахівців;

- публікацію умов конкурсу не пізніше ніж за 60 днів до дня подання проектів на офіційному сайті уповноваженого органу;

- проведення експертизи проектів не пізніше 45 днів з дня подання проектів;

- розгляд та затвердження результатів конкурсу на розширеній колегії замовника з залученням керівників експертних рад та громадської ради;

- оприлюднення результатів конкурсу у засобах масової інформації та на офіційному сайті замовника;

- запровадження механізму апеляцій та розгляду проектів іншими групами експертів у випадку незгоди організацій з висновками експертизи

3. Внести зміни до законодавства щодо утворення та механізмів діяльності венчурних фондів з метою залучення коштів юридичних та фізичних осіб для:

- інвестування в науково-технічні розробки та інноваційні проекти;
- створення нових інноваційних підприємств.

4. Внести зміни до законодавства, передбачивши утворення фонду страхових гарантій щодо забезпечення страхових зобов'язань, пов'язаних з реалізацією інноваційних проектів, відповідно до статті 32 Закону України «Про страхування» (зміни до законів України «Про інноваційну діяльність», «Про страхування»)

5. З метою запровадження в Україні податкових стимулів науково-технічної та інноваційної діяльності:

1. Затвердити Концепцію податкового стимулювання науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні.

2. Передбачити розробку податкових механізмів стимулювання здійснення окремих інвестиційних, інноваційних проектів, проектів з трансферу технологій, а також стимулювання науково-технічної та інноваційної діяльності підприємств та організацій в цілому:

**а) Податкове стимулювання діяльності наукових установ та вищих
учбових закладів**

Передбачити звільнення від сплати ввізного мита, податку на додану вартість та інших обов'язкових платежів наукові прилади, обладнання, запасні частини і витратні матеріали до них, реактиви, зразки, матеріали для дослідів, науково-технічну та навчальну літературу, що ввозяться в Україну для забезпечення власної науково-технічної діяльності наукових установ і організацій НАН України, галузевих академій наук та вищих навчальних закладів України;

**б) Стимулювання проведення підприємствами науково-дослідних
та дослідно-конструкторських робіт**

Передбачити, враховуючи досвід держав-членів ЄС, податкове стимулювання проведення підприємствами наукових та дослідно-конструкторських робіт через:

– збільшення витрат, що враховуються при визначенні оподаткованого прибутку, на певний відсоток від обсягу проведених науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (125-200 в окремих державах-членах ЄС)
чи

– зменшення сум прибутку на певний відсоток коштів, витрачених на проведення досліджень і розробок (ДіР) (20-35% в окремих державах-членах ЄС)

для ДіР, здійснених підприємствами власними силами, а також ДіР, замовленими підприємствами у наукових установ та вищих навчальних закладів.